

ΠΡΟΕΔΡΙΑ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
ΓΡΑΦΕΙΟ ΤΥΠΟΥ

EMBARGO ΩΡΑ 18:30

ΣΗΜΕΙΑ ΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΥ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ κ. ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ ΠΑΥΛΟΠΟΥΛΟΥ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΓΚΑΙΝΙΑ
ΤΗΣ ΣΤΕΓΗΣ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ «ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ»

Πάτρα, 13 Ιανουαρίου 2018

Αισθάνομαι ιδιαίτερη τιμή αλλά και βαθειά συγκίνηση εγκαινιάζοντας την Στέγη Γραμμάτων «Κωστής Παλαμάς», η οποία θα αποτελέσει, είμαι βέβαιος, μιαν ακόμη σπουδαία εστία πνευματικής ζωής σε μια πόλη με τόσο μεγάλη παράδοση στην καλλιέργεια των γραμμάτων, των τεχνών αλλά και των επιστημών, όπως είναι η Πάτρα.

I. Πολλοί είναι οι λόγοι, αλλά και οι συμβολισμοί, που αναδεικνύουν ως εξόχως σημαντική την παρούσα εκδήλωση, καθώς:

A. Πρώτον, η Στέγη Γραμμάτων «Κωστής Παλαμάς» έχει ως έδρα της το δίπατο αρχοντικό όπου γεννήθηκε ο μεγάλος μας ποιητής, Κωστής Παλαμάς, στις 13 Ιανουαρίου του 1859. Υπό μίαν έννοια, λοιπόν, ο Παλαμάς ξαναγουρίζει σήμερα στο σπίτι του, σ' αυτή την Εστία μνήμης του.

B. Δεύτερον, αξίζει να υπογραμμισθεί ότι στο ίδιο οίκημα γεννήθηκε, επίσης, η Ιταλίδα δημοσιογράφος και συγγραφέας Μαθίλδη Σεράο, στις 7 Μαρτίου του 1856. Κάπως έτσι, αυτό το σπίτι στεγάζει Πνεύμα και εμπνέει Πνεύμα.

Γ. Τρίτον, το ωραίο αυτό κτίριο, αληθινό αρχιτεκτονικό στολίδι της πόλης σας, ανακαινίσθηκε με δαπάνες του κ. Αθανασίου Στεφανόπουλου, εξέχοντος Έλληνα ομογενούς από την Καλιφόρνια, του οποίου η αυτοπρόσωπη παρουσία, στα σημερινά εγκαίνια, είναι συγκινητική και ιδιαίτερος τιμητική για όλους μας. Της ευγνωμοσύνης μας ασφαλώς είναι άξιοι και οι κ.κ. Σπύρος Δεμαρτίνος και Νίκος Μπακρῶζης, οι οποίοι είχαν την συνολική αρχιτεκτονική ευθύνη της επιτυχούς αυτής ανακαίνισης και αναπαλαίωσης.

Δ. Τέταρτον, στην διοργάνωση των εν λόγω εγκαινίων συμμετέσχε και το «Ίδρυμα Κωστή Παλαμά», το οποίο, ως γνωστόν, συνεστήθη χάρη σε πρωτοβουλία του Γιώργου Κατσίμπαλη αλλά και με την ηθική συνδρομή του Κωνσταντίνου Καραμανλή και του Κωνσταντίνου Τσάτσου, με σκοπό την προαγωγή των παλαμικών σπουδών.

II. Πάντοτε, αλλά ακόμη πιο επιτακτικά σε δύσκολους καιρούς, όπως αυτοί που ζούμε, ο Λαός μας, το Έθνος αλλά και ο καθένας μας προσωπικώς έχουμε χρέος να επιστρέφουμε και ευλαβικά να μελετάμε τις παρακαταθήκες που μας άφησαν οι μεγάλοι του Πνεύματος. Στην περίπτωση του Κωστή Παλαμά, θαρρώ ότι η ποίησή του είναι μεγαλειώδης τόσο για τις σπουδαίες ιδέες και τα ιδανικά τα οποία αυτή προβάλλει και υπηρετεί, όσο και για την μοναδική εκφραστική δύναμη αλλά και το ιστορικό βάθος που έχει η γλώσσα, την οποία χρησιμοποιεί ο ποιητής. Και τούτο γιατί ο Παλαμάς κουβαλούσε βαθιά μέσα στην ψυχή του και στον λογισμό του ολόκληρη την Ελλάδα στην διαχρονία της, ήτοι το παρελθόν, το παρόν αλλά και το όραμα για το μέλλον της. Και έτσι ανέδειξε, μέσα από την ποίησή του, ορισμένα από τα βασικά χαρακτηριστικά της Πατρίδας μας και του Λαού μας στην διάρκεια της μακράς, ιστορικής, παρουσίας τους σε τούτη την γωνιά της Μεσογείου.

Α. Η ποίηση του Παλαμά τονίζει μ' εμφατικό τρόπο την ιστορική συνέχεια της Ελλάδας, το ότι αυτή υπήρξε πάντοτε ενιαία και αδιαίρετη. Και την εν λόγω αδιάψευστη αλήθεια μαρτυρεί το γεγονός ότι η γλώσσα που ομιλείται αδιαλείπτως σ' αυτά τα χώματα, εδώ και χιλιάδες χρόνια, είναι η Ελληνική. Υπό κάποιαν έννοια, λοιπόν, η ποίηση του Παλαμά υπήρξε προάγγελος των ακόλουθων στίχων από το «Άξιον Εστί» του Οδυσσέα Ελύτη:

«Τη γλώσσα μου έδωσαν ελληνική

το σπίτι φτωχικό στις αμμουδιές του Ομήρου.

Μονάχη έγνοια η γλώσσα μου στις αμμουδιές του Ομήρου...»

Β. Η ποίηση, όμως, του Παλαμά αναδεικνύει και την Ελλάδα των αγώνων και των θυσιών. Μέρος του μεγαλείου του Έθνους μας και της Πατρίδας μας οφείλεται στο ότι εμείς, οι Έλληνες, αποδειχθήκαμε στο διάβα της Ιστορίας, «και παρά δύναμιν τολμηταί και παρά γνώμην κινδυνευταί και εν τοις δεινοίς ευέλπιδες», κατά Θουκυδίδη. Ο εκ των κορυφαίων Ελλήνων ποιητών Παλαμάς τονίζει πως ό,τι αυτός ο Λαός, ως συλλογικό σώμα, και ό,τι αυτή η Χώρα, ως οργανωμένη πολιτειακή οντότητα, πέτυχαν, υπήρξε συχνά στην Ελληνική Ιστορία εξαιρετικά δύσκολο και απαιτήσε συγκλονιστικές ατομικές και συλλογικές υπερβάσεις. Αξίωσε θυσίες, οι οποίες έλαβαν χώρα στο όνομα και για χάρη της Ελευθερίας, της Εθνικής Ανεξαρτησίας και της Εθνικής Ολοκλήρωσης.

Γ. Ο Παλαμάς, μέσ' από τους στίχους της ποίησής του, προβάλλει και εξυμνεί και την Ελλάδα της καρτερίας. Η υπομονή και η συνεχής μάχη εναντίον της ανέχειας και των στερήσεων, όπως και το υψηλό και ακατάβλητο φρόνημα των ανθρώπων μέσα σ' εξαιρετικά αντίξοες συνθήκες, υμνούνται στην ποίησή του ως έξοχες αρετές, τις οποίες επέδειξε ο Ελληνικός Λαός σε δύσκολες στιγμές του εθνικού και κοινωνικού μας βίου.

Δ. Τέλος, ο Παλαμάς υμνεί την Ελλάδα της Ελευθερίας, της Αρετής και της Δικαιοσύνης. Η σπουδαία ποίηση, η μεγάλη ποίηση, όπως αυτή του Παλαμά, επιτρέψατέ μου να πιστεύω ότι είναι πιο «ικανή», πιο «αποτελεσματική» και από τις καλύτερες σελίδες της πολιτικής φιλοσοφίας, στο ν' αναδεικνύει το μεγαλείο της Ελευθερίας και της Δικαιοσύνης, καθώς απευθύνεται με μεγαλύτερη αμεσότητα, εκφραστική λιτότητα και, κατ' αποτέλεσμα, πειθώ στην ψυχή και το νου των ανθρώπων. Η ποίηση του Παλαμά διακονεί την Αρετή, την Ελευθερία και την Δικαιοσύνη, με τρόπο που συνεγείρει συνειδήσεις και εξυψώνει τον άνθρωπο σ' ένα επίπεδο ηθικής εγρήγορσης ζηλευτό.

III. Τα προαναφερθέντα χαρακτηριστικά της Ελλάδας, που αναδεικνύει και υμνεί η ποίηση του Παλαμά, είναι -και πρέπει να εξακολουθήσουν να είναι- τα χαρακτηριστικά και της Ελλάδας της σήμερα. Εμείς, οι Έλληνες, βιώσαμε τα τελευταία χρόνια τις συνέπειες μιας βαθύτατης οικονομικής κρίσης, για την οποία οι ίδιοι, ασφαλώς, ευθυνόμαστε κατά μεγάλο μέρος, χωρίς όμως και να είμαστε αποκλειστικώς υπαίτιοι γι' αυτήν. Στην διάρκειά της επιδείξαμε αντοχή και

3

καρτερία, αγωνιστικότητα και πίστη στις δυνατότητές μας να υπερβούμε αυτή την κρίση, όπως ακριβώς θα ανέμενε να πράξουμε και ο Παλαμάς. Χρειάστηκαν αγώνες και θυσίες εκ μέρους του Λαού μας, για μην προσκρούσουμε στον ύφαλο της οριστικής καταστροφής.

A. Τελικώς, παρά τις δυσκολίες, ο Λαός και οι Δημοκρατικές Πολιτικές Δυνάμεις παραμείναμε, ως συντεταγμένη Πολιτεία, ακλόνητα προσανατολισμένοι στον ευρωπαϊκό μας δρόμο. Η Χώρα μας παρέμεινε στην Ευρωπαϊκή Ένωση και μάλιστα στον σκληρό της πυρήνα, την Ευρωζώνη, οριστικά και αμετάκλητα. Διότι η ίδια δεν διανοείται τον εαυτό της εκτός αυτής, με τον ίδιο τρόπο που δεν νοείται Ευρώπη χωρίς την Ελλάδα ως σταθερό και αναπόσπαστο μέλος της. Επιπλέον, η Ελλάδα είναι αποφασισμένη να συμβάλλει ενεργώς, στο μέτρο που της αναλογεί, δηλαδή με βάση την δική της ιστορία και τις δυνατότητες συμμετοχής που ήδη διαθέτει, καθώς και όσες μπορεί στο μέλλον να δημιουργήσει, στην οικοδόμηση της Ενωμένης Ευρώπης. Μιας Ενωμένης Ευρώπης που θα είναι προπύργιο Ειρήνης, Ελευθερίας, Αλληλεγγύης, Δικαιοσύνης και πρωτίστως Κοινωνικής Δικαιοσύνης για τους Λαούς της αλλά και για ολόκληρη την Ανθρωπότητα.

B. Το πόσο «δεμένοι» είμαστε εμείς, οι Έλληνες, με το όραμα της Ευρωπαϊκής Ολοκλήρωσης φαίνεται και από το ότι θεωρούμε πως τα Εθνικά μας Θέματα είναι και Θέματα της Ευρωπαϊκής μας Οικογένειας. Επιπλέον δε τα Θέματα αυτά είναι και τα σταθμά μέτρησης των σχέσεων φιλίας και καλής γειτονίας καθώς και της ευρωπαϊκής προοπτικής των γειτονικών μας κρατών, με την έννοια ότι όλα αυτά εξαρτώνται, αυτονοήτως, και από τον εκ μέρους τους πλήρη σεβασμό:

- Πρώτον, του συνόλου της κυριαρχίας της Κυπριακής Δημοκρατίας, ως κράτους-μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης και του σκληρού πυρήνα της, της Ευρωζώνης.
- Δεύτερον, του συνόλου του Διεθνούς Δικαίου και ιδίως της Συνθήκης της Λωζάνης. Η οποία προσδιορίζει, επακριβώς και δίχως ίχνος γκρίζων ζωνών, τα σύνορα, το έδαφος και την κυριαρχία της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.
- Τρίτον, του status quo των υφιστάμενων συνόρων. Πράγμα που σημαίνει, μεταξύ άλλων, την αποφυγή χρησιμοποίησης ανιστόρητων ονομάτων, τα οποία, επιπλέον, αποπνέουν αλυτρωτισμό, εντελώς αντίθετο προς το Ευρωπαϊκό Κεκτημένο.
- Τέταρτον, των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Πρωτίστως δε του Δικαιώματος στην Ιδιοκτησία και των Δικαιωμάτων των Μειονοτήτων.

Εν κατακλείδι, οι προκλήσεις που εγείρει, αλλά και οι ευκαιρίες που προσφέρει, η σύγχρονη ευρωπαϊκή και διεθνής πολιτική, οικονομική και πολιτισμική πραγματικότητα, απαιτούν από εμάς, τους Έλληνες, να επιδείξουμε τις αρετές που έχει εξυμνήσει η ποίηση του Κωστή Παλαμά. Να, λοιπόν, γιατί, για τον Ελληνισμό, είναι τόσο διαχρονική και τόσο μεγάλη η αξία αυτής της ποίησης και, συνακόλουθα, η αξία του πνευματικού προτύπου του Κωστή Παλαμά.

Σας ευχαριστώ.